

KLIMA ØSTFOLD

ÅRSRAPPORT 2022

KLIMA ØSTFOLD-prisen 2022

Hafsrød
for
Klimavennlig drift av skogeiendommen Hafsrød

- I løpet av de siste 20 årene har stående volum skog øket med 50% - tilsvarende en binding av 273.761 tonn CO₂-ekvivalenter
- Årlig bindes det 23.153 tonn CO₂-ekvivalenter i skogen på eiendommen

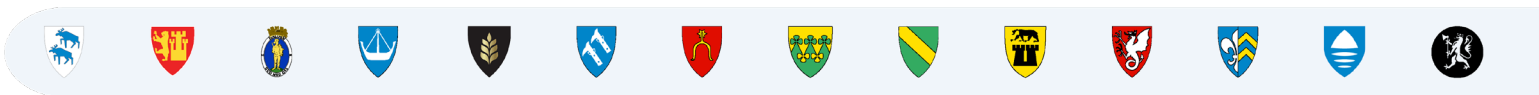
KLIMA ØSTFOLD-prisen 2022

Indre Østfold kommune
for
100% gjenbruk av elektronisk utstyr

- Første kommune i Norge som inngikk avtale om å gjenbruke alt elektronisk utstyr
- Prosjektet har bidratt med en klimabesparelse tilsvarende 99,3 tonn CO₂

Rene Rødfjord
Rene Rødfjord
Leider, Klima Østfold

KLIMA

Klima Østfold er et samarbeid mellom kommuner i Østfoldregionen, Viken fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken om innsatsen for å begrense klimaendringene. Vi gjennomfører tiltak, bevisstgjør, engasjerer og tilrettelegger slik at alle kan bidra: det offentlige, næringsliv og innbyggere.

Formålet er å styrke arbeidet slik at partene oppnår egne vedtatte klimamål. Østfold vil bidra til å nå Parisavtalens ambisjoner om å begrense temperaturstigningen til godt under 2°C, helst under 1,5°C, sammenliknet med førindustriell tid. Klima Østfold vil bidra til at de nasjonale klimamålene nås.

Det samarbeides om prosjekter og tiltak som er forenlige med kommunenes klima- og energiplaner og andre kommunale planer. Arbeidet organiseres gjennom en årlig handlingsplan for samarbeidet. Klima Østfold skal ikke være en erstatning for kommunalt klima- og energiarbeid, men en styrking og ressurs for at partene skal oppnå egne mål.

Klima Østfold vil bestå med samme geografiske nedslagsfelt inntil nye vedtak eventuelt endrer på det. Vi vil gjerne dele våre erfaringer med andre liknende nettverk i både Viken og landet ellers.

INNHOOLD

Oppsummering	4
Klimarådet og Arbeidsutvalget	4
Arrangementer 2022	6
Klima Østfold-prisen	7

PROSJEKTER & CASE

Internasjonal satsning på sirkulær økonomi	8
Ny samarbeidsavtale	9
Ønsker at flere bruker sykkel til skolen	10
Stor økning av klimavennlige anskaffelser	11
Ønsker å redusere energiforbruket	12
Fra bilkirkegården og ut på veien igjen	13
Klimalåven på Markens grøde	14
Energirådgivning til borettslag	14
Klima Viken - Klimakonferansen 2022	15
Hvordan kan deponier redusere utslippene sine?	15

ØKONOMI & HANDLINGSPLAN

Kommunikasjon og formidling 2022	16
Klimakontaktene	17
Regnskap 2022	18
Prosjektutvikling og søknadsuttelling	20
Samarbeid med andre	21

Klimarådet og Arbeidsutvalget

Foto forside:
Ingeborg Anker-Rasch fra Hafsrød og Tron Kallum fra Indre Østfold kommune ble tildelt Klima Østfold-prisen 2022.

OPPSUMMERING 2022

I løpet av 2022 kunne vi endelig stige ut fra vår digitale boble og møtes fysisk. Faktisk så har alle møtene med klimakontaktene og arbeidsutvalget vært fysisk i 2022. Men det er likevel viktig å ikke undervurdere fordelene av det digitale universet også - da vi i løpet av 2022 har vært med å arrangere utrolig mange nyttige webinarer (mer om dette senere i rapporten).

Fra starten av pandemien i 2020 så tilpasset mange av prosjektene seg til en hel-digital eller hybrid hverdag, så gleden av å møtes og arrangere fysiske samlinger kan virkelig merkes. I denne rapporten kan du lese om alt fra Klimalåven på Markens Grøde til de utallige sykkeldagene som tar plass rundt om på skoler i Østfold.

God lesing!

KLIMARÅDET OG ARBEIDSUTVALGET

Klimarådsmøtet er Klima Østfolds årsmøte, der ordførerne fra alle kommunene, fylkesråd for plan, klima og miljø og statsforvalterens direktør for klima og miljø deltar.

I 2022 ble møtet avholdt 6. april på Inspiria Science Center på Grålum. Utover de faste sakene ble den nye koordinatoren for Klima Østfold, Frida Elstad, presentert for Klimarådet, samt det ble orientert om Klima Østfolds rolle inn i Klima Viken. Det var også en stortiltet felles-signering av den nye Klima Østfold avtalen.

Arbeidsutvalget i 2022 har bestått av leder René Rafshol (Råde), nestleder Atle Ottesen (Fredrikstad), Cecilie Agnalt (Skiptvet), Reidar Kaabbel (Våler), Karoline Fjeldstad (Rakkestad), og fylkesråd for plan, klima og

miljø, Annette Lindahl Raakil. Videre så er klima- og miljøverndirektør Gunhild Dalaker Tuseeth (Statsforvalteren) fast observatør.

Det var også valgt varamedlemmer til AU: Hanne Tollerud (Moss); Linn Laupsa (Halden), og Mona Vauger (Hvaler). Klimarådet foreslo to representanter til Klimapartnere Viken sitt styre. Karoline Fjeldstad ble foreslått som Klima Østfolds representant i Klimapartnere Viken og Atle Ottesen ble pekt ut til å være Fjeldstads personlige vara.

Klima Østfolds Arbeidsutvalg har hatt fire møter som er listet i oversikten på side 6.

ARRANGEMENTER OG MØTER 2022

Tabellen under viser arrangementer hvor Klima Østfold har vært arrangør eller medarrangør i 2022.

Klimakontaktmøter i Klima Østfold

- 14.01.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte klimabudsjett
- 17.01.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte klimabudsjett
- 25.01.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte klimabudsjett
- 14.03.22 – Klimakontaktmøte Klima Østfold
- 30.03.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte referansebaner og industri
- 27.04.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte referansebaner
- 05.05.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte referansebaner
- 09.06.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte indirekte utslipp
- 23.08.22 – Klimakontaktmøte Klima Østfold
- 25.08.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte referansebaner
- 06.09.22 – KØ Klimakontakter: Arbeidsmøte referansebaner
- 26.10.22 – Klimakontaktmøte Klima Østfold
- 06.12.22 – Klimakontaktmøte Klima Østfold

I tillegg til klimakontaktmøter og eksterne seminarer hadde vi en rekke arbeidsmøter med klimakontaktene. I tillegg hadde koordinator for KØ 1-til-1 møter med alle kommunene for å gå gjennom individuelle mål og aktiviteter.

Klimarådsmøte, Klima Østfold-prisen og Klima Østfolds arbeidsutvalg

- 18.03.22 – Klima Østfold: AU møte
- 26.08.22 – Klima Østfold: AU møte
- 06.12.22 – Klima Østfold: AU møte
- 06.04.22 – Klimarådsmøtet/Klima Østfold-prisen 2022

Viken fylkeskommune/Klima Viken/Klima Østfold/Statsforvalteren i Oslo og Viken/Andre

- 07.03.22 – Webinar: Hvordan bli gode rådgivere på skogbrukets økonomiske virkemidler?
- 06.04.22 – Webinar: "Kick off" for plantesesongen - faglig påfyll om foryngelse
- 27.04.22 – Webinar - Brannvern og redning: Biogass
- 24.05.22 – Fagdag ØST: Skogsvei og klima
- 09.06.22 – Fagdag VEST: Klimaoptimal bygging av skogsbilveier
- 21.09.22 – Bygg i tre - bra for klima? Klimaregnskap!
- 27.09.22 – Samling for unge bønder 2022
- 18.10.22 – Klima Viken: Klimakonferansen
- 20.10.22 – Ungskogpleie – vårt viktigste klimatiltak i skogbruket
- 20.10.22 – Frokostwebinar 20. oktober: Rehabilitering og ombruk – Hvorfor og hvordan?
- 27.10.22 – Webinar - Deponigassutslipp ved tre deponier i Østfold (Sarpsborg, Halden & MOVAR)
- 10.11.22 – Frokostwebinar: Bygg i tre – Hvordan anskaffer vi dem?
- 17.11.22 – Selektive hogstformer - hva er det, og hvor egner det seg?
- 23.11.22 – Bygg i tre – med ombruk av materialer

Prosjekt: Klimarådgivning i anskaffelser (Klimasats-finansiert)

- 16.03.22 – Kurs: Klimavennlige transportkrav i anskaffelser
- 18.10.22 – Fagkonferanse om klimatiltak i byggeprosjekter

Prosjekt: Klimasmart landbruk Viken (Klimasats-finansiert)

- 11.02.22 – Webinar: Biokull – siste nytt fra forskning i Skandinavia
- 08.03.22 – Kurs: Omlegging til fornybar energi på gårdsbruk (Tomb/Hvam/Buskerud - Tre kursdager)
- 03.05.22 – Studietur Sverige: Biokull og biogass
- 12.05.22 – Webinar: Er biokull lønnsomt?
- 21.06.22 – Studietur: Biokullsatsning i Trøndelag & deltakelse på Agritech Nordic
- 12.08.22 – Klimalåven Markens Grøde
- 23.08.22 – Webinar: Autonome maskiner i landbruket
- 27.09.22 – Webinar: Workshop i Klimaspillet - for undervisning
- 08.11.22 – Omlegging til fornybar energi på gårdsbruk (del 1)
- 15.11.22 – Omlegging til fornybar energi på gårdsbruk (del 2)

TO PRISVINNERE I 2022

For femte år på rad ble årets beste kommunale klimatiltak i Østfold kåret. Utdelingen fant sted på Inspiria Science Center i Sarpsborg den 6. april.

Hafsrød var nominert for sin Klimavennlig drift av skogeiendommen Hafsrød hvor de siste 20 årene har økt stående volum skog med 50% – tilsvarende en binding av 273.761 tonn CO₂-ekvivalenter. Årlig bindes det 23.153 tonn CO₂-ekvivalenter i skogen på eiendommen – til sammenligning er det totale utslippet i Halden på 84.212 tonn CO₂-ekvivalenter.

Indre Østfold kommune var nominert for 100% gjenbruk av elektronisk utstyr. Kommunen inngått en avtale med leverandøren Atea angående gjenbruk av alt elektrisk utstyr. Avtalen kalles 100%-klubben hvor kommunen forplikter seg til å gjenbruke og håndtere alt elektronisk utstyr. Prosjektet har bidratt med en klimabesparelse tilsvarende 99,3 tonn CO₂. Dette utgjør ifølge Atea 111.600 mil kjøring med en Volvo V40 som tilsvarer 27,8 ganger rundt jorda.

Med to så gode prosjekter å velge mellom ble det vanskelig for juryen å tildele prisen til kun et av prosjektene.

Det resulterte i at både Hafsrød og Indre Østfold kommune ble tildelt Klima Østfold-prisen 2022.

Begge de to vinnerne var stolte over å motta prisen.

– Vi setter veldig pris på det. Vi deler også prisen med en kandidat som har holdt på i tre generasjoner, mens vi har holdt på i et års tid. Vi setter veldig pris på at vi får en anerkjennelse for at vi ønsker å resirkulere og gjenbruke IT-utstyr. Vi ser at vi lærer mye om miljø selv ved å gå inn på tema. Dette har heller ikke kostet oss noen kroner, vi har spart penger! Så det er vinn-vinn for både miljø og økonomi for kommunen, sier Tron Kallum, kommunaldirektør i Indre Østfold kommune.

– Dette er veldig hyggelig. Det er ikke hver gang skogbruket blir anerkjent på denne måten. Det er et veldig langsiktig tiltak. Skogbruket må jo tenkte 100 år frem, noe vi prøver å gjøre hver eneste dag. Vi planlegger å jobbe videre og bli enda mer bevisste med tanke på klimaarbeid. Vi bruker maskiner som slipper ut CO₂, kanskje kan vi bli flinkere til å presse frem endringer der. Det er alltid behov for endring og vekst, sier Ingeborg Anker-Rasch, Hafsrød skogseiendom.

Foto: Tron Kallum (Indre Østfold kommune) og Ingeborg Anker-Rasch (Hafsrød skogseiendom) mottok Klima Østfold-prisen 2022.

MILLIONTILSKUDD TIL INTERNASJONALT

Viken fylkeskommune og Fredrikstad kommune har til sammen fått 14 millioner kroner av EU til å jobbe med et internasjonalt sirkulærøkonomiprojekt. Sammen med 15 partnere fra syv nasjoner skal prosjektet undersøke hvordan vi på best mulig måte kan legge til rette for overgangen til et mer sirkulært samfunn. Støtten til prosjektet kommer fra EU-programmet Horisont Europa, og arbeidet skal gå over fire år.

– I dag står vi i både en klima – og miljøkrise, og jeg tror at sirkulærøkonomi er en avgjørende nøkkel til å bygge bro til fremtidens ressurseffektive lavutslippsamfunn, sier fylkesråd for plan, klima og miljø Annette Lindahl Raakil.

Utnytte de samme ressursene flere ganger

– Sirkulærøkonomi handler om å bruke så mye som mulig om igjen. Slik utnytter vi de samme ressursene flere ganger og minst mulig går tapt. Da reduseres både klimautslipp og belastningen på naturen, samtidig som vi sørger for fremtidig verdiskaping fortsetter fylkesråden.

Viken og Fredrikstad skal samarbeide tett sammen med de andre partnerne i prosjektgjennomføringen.

– Dette er et stort og viktig prosjekt for oss. Her kan vi styrke det nordiske samarbeidet, lære av hverandre og samtidig bidra til å utvikle sirkulære løsninger. Vi ønsker å være fremoverlente og i front av utviklingen, noe dette prosjektet vil bidra til, sier Siri Martinsen, ordfører i Fredrikstad kommune.

Samarbeid for å løse klimautfordringer

Raakil og Martinsen forteller at kunnskapen som opparbeides gjennom prosjektet skal brukes aktivt i dialogen om klimaløsninger med kommuner og innbyggere, blant annet gjennom eksisterende partnerskap slik som Klima Viken og Klima Østfold.

– Prosjektet TREASoURce (Territorial and regional demonstrations of systemic solutions of key value chains and their replication to deploy circular economy) handler om å identifisere, og eventuelt videreutvikle, ulike sirkulærøkonomiske løsninger. Først skal en se på dette i nordeuropeiske byer og regioner, deriblant Viken og Fredrikstad kommune, så håper man å kunne implementere disse løsningene i Estland, Litauen, Polen og Tyskland, forteller Raakil.

Det overordnede målet med prosjektdeltakelsen er å oppfylle Vikens langsiktige utviklingsmål om å bli et bærekraftig og klimasmart lavutslippsamfunn, som leder an i det grønne skiftet.

– Sirkulærøkonomi er noe vi har lang og god erfaring med både i Fredrikstad og Viken. Nå skal vi utvikle oss videre, lære av våre utenlandske partnere, og spre vår egen kunnskap ut. Vi må samarbeide på tvers av landegrensener og regioner for å løse klimautfordringene vi står overfor, avslutter Siri Martinsen.

ET FELLES LØFT FOR KLIMA

På Klimarådsmøte til Klima Østfold den 6. april signerte Aremark kommune, Fredrikstad kommune, Halden kommune, Hvaler kommune, Indre Østfold kommune, Marker kommune, Moss kommune, Rakkestad kommune, Råde kommune, Sarpsborg kommune, Skiptvet kommune, Våler kommune, Viken fylkeskommune og Statsforvalteren i Oslo og Viken en samarbeidsavtale for Klima Østfold-samarbeidet.

Den nye avtalen for samarbeidet, som i 2022 feirer sitt 10-års jubileum, varer ut 2027.

– I 10 år har Klima Østfold koordinert og bistått kommunene i deres klimaarbeid. Det har resultert i en rekke gode tiltak og prosjekter som har kommet befolkningen i Østfold til gode. Derfor er jeg, som leder i Klima Østfold, glad for at en ny samarbeidsavtale mellom alle kommunene i Østfold nå er signert. I årene som kommer er det viktig at vi mobiliserer ressurser til omstilling, noe som krever at det offentlig, private og befolkningen spiller på lag. Og i dette arbeidet er nettverk som Klima Østfold utrolig viktig, sier René Rafshol, leder for Klima Østfold.

Foto: En rekke ordførere var på plass for å signere den nye samarbeidsavtalen.

Formålet med avtalen og det videre samarbeidet er å styrke arbeidet slik at partene oppnår egne vedtatte klimamål. Østfold-regionen vil bidra til å nå Parisavtalens ambisjoner om å begrense temperaturstigningen til godt under 2°C, helst under 1,5°C, sammenliknet med førindustriell tid. Klima Østfold vil bidra til at de nasjonale klimamålene nås.

I Klima Østfold samarbeides det om prosjekter og tiltak som er forenlige med kommunenes klima- og energiplaner og andre kommunale planer. Klima Østfold skal ikke være en erstatning for kommunalt klima- og energiarbeid, men en styrking og ressurs for at partene skal oppnå egne mål.

SYKKELDAGER PÅ SKOLENE

ØNSKER AT FLERE ELEVER BRUKER SYKKELEN TIL SKOLEN

I hele høst reiser INSPIRIA science senter og Kirkens Bymisjon Pedalen sykkelverksted avd Fredrikstad rundt på skoler i Østfold for å rette søkelys på trafiksikkerhet og grønnere reiseveier for elevene.

Sykkelen er et godt fremkomstmiddel for barn og unge både på skoleveien og i fritiden. Det er bra for både helsa og miljøet, men da er det også viktig at man har en sykkel som fungerer som den skal.

Hele dette undervisningsåret skal INSPIRIA science senter i Sarpsborg og Kirkens Bymisjon Pedalen sykkelverksted avd Fredrikstad reise rundt på nærmere 100 skoler i Viken for å presentere undervisningsopplegget Fossilfri 2030. Nylig besøkte vitensenteret elever og lærere på Korsgård skole i Askim.

– Fossilfri er viktig både for den enkelte elev og for samfunnet. Barnet får en spennende og utfordrende dag som bidrar til å øke sykleleden, og ikke minst får de en mer trafiksikker sykkel som er bedre å sykle på, forteller prosjekt koordinatør på INSPIRIA, Christopher Leiknes.

Ambisiøst klimamål

Undervisningsopplegget har som mål at samfunnet skal ha en fossilfri bilpark og fossilfri transport innen utgangen av 2030. Viken fylkeskommune og Oslopakke 3 er med som støttespillere, men for at dette klimamålet skal landes er det viktig at barn og unge blir oppmerksomme på viktigheten med sykkel.

Elevene lærer hvordan de håndterer sykkelen i ulike situasjoner og hvordan de skal opptre som gode trafikanter. De får også opplæring i enkelt vedlikehold av egen sykkel.

Fylkesråd for plan, klima og miljø, Annette Raakil, var med på skolebesøk i Askim. Hun mener det er viktig at elevene får en bedre innføring i trafiksikkerhet og miljøbonuser som sykkelen gir.

– Det er viktig å reise rundt på skoler for å fortelle om Fossilfri. Barn er en viktig aldersgruppe, og sykkelen er viktig for at elevene skal komme seg rundt. Det å ha søkelys på klima og trafiksikkerhet samtidig er så slå to fluer i en smekk, forteller Raakil.

Gode tilbakemeldinger

Pedalen Sykkelverksted og Hverdagssyklisten fra Spydeberg er med ut på skolene og gjennomfører service på elevenes sykler. Dermed blir ikke bare elevene tryggere syklist, de får også tryggere sykler.

STOR ØKNING AV KLIMAVENNLIGE ANSKAFFELSER I VIKEN

39 Viken-kommuner har satt klimakrav til transportkrav i sine anskaffelser etter signeringen av felleserklæringen på Klima Viken-konferansen i 2021.

Viken fylkeskommune, 47 kommuner og fire innkjøps-samarbeid signerte i 2021 på en avtale om et felles krafttak for en omstilling til transport på elektrisitet, hydrogen og biogass i anskaffelser av varer og tjenester. Det hele i regi av Klima Østfold- og Viken-prosjektet Klimarådgivning i anskaffelser, som har jobbet med klimavennlige anskaffelser siden 2018.

Erklæringen sier at kommuner aktivt skal bruke sin innkjøpsmakt for å få til en overgang til fossilfrie kjøretøy på el, hydrogen, eller biogass. For å få til det skal kommunene gå i dialog med markedet i forkant av konkurransene for å spørre om mulighetene og barrierene for å ta i bruk slike kjøretøy i sin kontrakt.

For å få til dette i praksis har vi i prosjektet Klimarådgivning i anskaffelser laget en konkret veileder for hvordan man kan gjennomføre markedsdialog, samt standardiserte krav og kriterier man kan benytte seg av, avhengig av tilbakemeldingene man får fra leverandørene.

Siden signeringen av fellesinitiativet i 2021 er det i hele 80 anskaffelser stilt krav til transport. Noe som naturlig nok gleder prosjektleder for prosjektet Klimarådgivning i anskaffelser, Erik Gathen.

– I tiden både før og etter lanseringen av fellesinitiativet har vi i prosjektet bistått en rekke kommuner med å etterspørre klimavennlig transport i sine anskaffelser, og vi ser at det sprer seg videre utover landet. Nå, et år etter lanseringen, har vi tatt tempen på deltakerkommunene og hvordan de ligger an i arbeidet.

Da forteller 39 av 47 deltakerkommuner at de har gjennomført markedsdialog, og brukt dette til å stille konkrete, ambisiøse og realistiske klimakrav i sine innkjøp. Av disse 39 forteller 36 at de har brukt veiledning fra prosjektet. Dette er tall vi er stolte av, sier Gathen og fortsetter;

– Vi ser også at det har blitt benyttet markedsdialog og tilbakemeldingene til å stille konkrete, ambisiøse og realistiske klimakrav i sine innkjøp i minst 80 anskaffelser på det siste året. Erfaringen, kunnskapen, veiledningsmateriale, og tilbakemeldingene skal nå benyttes i DFØs nasjonale veiledning. Nå håper man at det som har fungert godt for kommunene i Viken, skal fungere like godt i resten av landets kommuner.

– Tilbakemeldingene og erfaringene fra kommunene i Viken er gode. Vi bruker disse for å hele tiden oppdatere og utvikle veiledningsmateriale. Metoden med markedsdialog, kravene og kriteriene blir nå tatt inn i DFØs nasjonale veiledning, som skal gjelde for kommuner over hele landet. Vi håper nå dette blir tatt imot like godt i Finnmark og i Agder, som det har blitt i Viken, avslutter Gathen.

ØNSKER Å REDUSERE ENERGIFORBRUKET

I Norge har økte strømpriser kombinert med et svært høyt forbruk av energi ført til et økende behov for energieffektivisering og nye løsninger. Den pågående kampanjen til Viken fylkeskommune, Klima Østfold, og EU-prosjektet ENCHANT tar sikte på å redusere strømforbruket i norske husholdninger.

Kampanjen er en del av en stor satsning som rulles ut i seks andre europeiske land det kommende året.

– Vi ønsker å lære så mye som mulig om innbyggerne i Viken sitt energiforbruk. Uten denne kunnskapen vil vi ikke kunne motivere befolkningen til å gjøre endringer. Endringer som vil være positive både for den individuelle innbygger, men også for klimaet, sier fylkesråd for plan, klima og miljø Annette Lindahl Raakil (Sp).

I løpet av kampanjeperioden, vil registrerte deltakere lære mer om eget strømforbruk og hvordan det kan reduseres. Gjennom å delta i kampanjen vil du få tips og tilbakemeldinger om hva du kan gjøre for å redusere strømforbruket og flytte det til tidspunkter på døgnet når strømmen er mindre kostbar.

– De som deltar i kampanjen, må svare på noen enkle spørreundersøkelser og rapportere inn sitt eget strømforbruk på en ukentlig basis i 6 uker. Det vil gi forskningsprosjektet meget verdifull informasjon. I retur får deltakerne innsikt i eget energiforbruk, tips og råd om hvordan man kan redusere energiforbruket, og vil indirekte få mulighet til å påvirke energipolitikken i Europa gjennom EU-prosjektet ENCHANT, sier prosjektleder Christian Klöckner.

Mulig å vinne energibesparende premier

I tillegg har flere av de som deltar mulighet til å vinne premier som Viken fylkeskommune og ENCHANT stiller med til de som registrerer eget strømforbruk i portalen gjennom kampanjens varighet.

– Hvis man deltar i kampanjen og legger inn sine data har man mulighet til å vinne blant annet en elsykkel, varmepumpe, elbil-lader, vedpakke (som inkluderer en elektrisk motorsag, verneutstyr, m.m.), gratis

energirådgivning, vinterdekk til sykkel, for å nevne noe. Vi håper dette kan være en ekstra gulrot for innbyggerne til å bruke de tre minuttene i uken det vil ta å gi oss denne verdifulle informasjonen, som jo også kan bidra til en litt «snillere» strømrregning for dem selv også, sier Martin Norderhaug hos Viken fylkeskommune.

Vitenskapelig studie

Kampanjen er del av en vitenskapelig studie i det EU-finansierte ENCHANT-prosjektet som tester hvilken strategi som best motiverer innbyggere til å spare energi, og hvilken informasjon husstander trenger. For å undersøke dette vil ikke alle deltakere i undersøkelsen motta samme type informasjon.

Fokus på energiforbruk og kunnskap i Viken

Viken fylkeskommune har gjennom de siste årene gjennomført gratis energirådgivning til både boligeiere, borettslag, verneverdige bygg, og næringsbygg i hele Viken. Vi har også satsninger rettet mot landbruket. I desember 2022 vedtok fylkesrådet at tiltaket om gratis energirådgivning til boligeiere videreføres, samt at innsatsen mot borettslag/sameier, verneverdige bygg og næringsbygg i hele Viken styrkes.

– Viken fylkeskommune har høye klimaambisjoner. Vi må bruke den fornybare energien vår smartere, og fase ut fossil energi i hele Viken-samfunnet. Derfor skal vi nå gjøre det enklere for flere å få økt kunnskap om blant annet energieffektivisering, satsing på solceller og utbygging av ladeinfrastruktur, forteller fylkesråd Lindahl Raakil.

– Mens boligeiere og borettslag kan få gratis energirådgivning, ønsker fylkeskommunen å støtte bedrifter som vil gjennomføre energianalyser i egne bygg. Dette håper vi vil gjøre det enklere for næringsaktørene i Viken å gjennomføre de riktige energitiltakene, sier hun videre.

Har du lyst på en ny elsykkel, varmepumpe, eller en ladeboks for elbil?

Da bør du bruke 3 minutter på å registrere deg her!

Som en bonus vil du få innsikt i eget energiforbruk og tips og råd om hvordan du kan redusere enerforbruket ditt.

Kampanjen er en del av et stort forskningsprosjekt som rulles ut i seks andre europeiske land det kommende året. **Bli med da vel!**

VIKEN ENCHANT

Vil du ha mer innsikt i ditt eget energiforbruk, tips om hvordan du kan redusere energiforbruk OG muligheten til å vinne flotte premier?

Har du lyst på en ny elsykkel, varmepumpe, eller en ladeboks for elbil?

Som en bonus vil du få innsikt i eget energiforbruk og tips og råd om hvordan du kan redusere energiforbruket ditt.

Kampanjen er en del av et stort forskningsprosjekt som rulles ut i seks andre europeiske land det kommende året. **Bli med da vel!**

FRA BILKIRKEGÅRDEN OG UT PÅ VEIEN IGJEN

Over 100 røde Paxstere står på rad og rekke. De velkjente, røde postbilene man daglig ser farte land og strand rundt i Norge for å levere post til din postkasse.

Det kan kanskje se ut som om akkurat disse her har utspilt sin rolle og er klare for skraphaugen, men skraphaugen må vente, og den må vente lenge, på disse Paxsterne.

Ut på veien igjen

Kjøretøyprodusenten fra Sarpsborg har nå sparket i gang et nytt konsept som de kaller 2nd Drive. Selskapet betaler da kunder, som f.eks. Posten Norge, et pantebeløp for å få tilbake kjøretøy. Selskapet reparerer, utbedrer og klargjør de samme kjøretøyene for nye kunder. Alt samtidig som man gjenvinner nesten 100% av de brukte kjøretøyene.

– 2nd Drive er en panteordning på salg av nye kjøretøy vi har fra Paxster. Det vi gjør er å ta inn bilen, demontere den helt til vi står igjen med bare chassiset og enkelt-delene som lar seg utbedre og oppgradere. Vi har som mål å gjenbruke 97% av Paxsteren som vi fikk tilbake, forteller Noah Klevmoen, 2nd Drive Manager hos Paxster.

Til utlån for kommunene

En slik Paxster har nå blitt kjøpt inn av Viken fylkeskommunes prosjekt «Test av fossilfrie maskiner og kjøretøy». Kjøretøyet skal lånes ut til kommuner som er interessert i å teste om Paxsteren kan erstatte dens fossile alternativer.

Flere kommuner har allerede meldt sin interesse, blant andre Indre Østfold kommune. Dette gleder Annette Lindahl Raakil, fylkesråd for plan, klima og miljø i Viken fylkeskommune.

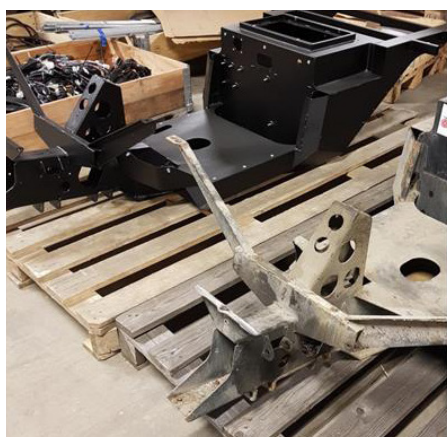
– Viken satser på fossilfrie maskiner fordi det er sånn vi kommer oss over i lavutslippsamfunnet. Det slik vi når klimamålene våre i Viken. Det å bytte ut fossile maskiner med fossilfritt er en viktig del av den overgangen, begynner fylkesråden før hun retter oppmerksomheten mot det kjøretøyet hun nettopp har fått prøvekjøre.

– Den er smidig, det går ikke så fort, men det er ikke over alt man trenger høy hastighet. Det at Indre Østfold kommune nå skal ta den i bruk det i hjemmetjenesten, er veldig bra. Vi finner stadig nye bruksområder for denne type kjøretøy.

Spente

Kommunens ansatte ser frem til å få prøve kjøretøyet, men er også klar over at det kan dukke opp utfordringer.

– Endring er skummelt for mange, men dette handler om å se på det som et prosjekt der hvor vi skal løse hverdagen fremover, komme effektivt til brukerne våre, og være med på å redusere utslipp ved kjøring, sier Siw Anita Dramstad, avdelingsleder i Indre Østfold kommune.

KLIMALÅVEN PÅ MARKENS GRØDE

Klima Østfold, Klimasmart Landbruk Viken, og Biogass Oslofjord gjentok suksessen fra 2018 og ønsket velkommen til Klimalåven på Markens Grøde i 2022.

Under fjorårets messe hadde landbruket igjen fått sin helt egen møteplass.

Prosjektet Klimasmart landbruk Viken og Rakkestad Næringsråd hadde samlet aktører og temaattikk som er sentrale for et fremtidsrettet landbruk.

Fordi Norge kan bli et internasjonalt foregangsland innen klimasmart landbruk.

Messen ble åpnet av Rakkestad-ordfører Karoline Fjeldstad og Landbruks- og matminister Sandra Borch

Åpningen ble gjennomført i Klimalåven.

I løpet av messen fikk publikum delta på spennende foredrag fra blant annet Biogass Oslofjord, Kornprogrammet i Viken, Norsk landbruksrådgiving, NIBIO, Inventa Solar, og Norsk biokullnettverk.

Det var også tilbud for barn og unge på utsiden av loven. Der var Inspira Science Center og Tomb VGS på plass med forskjellige aktiviteter.

Det totale besøkstallet for Markens Grøde ble 9000 tilskuere.

Lørdag ble den beste dagen publikumsmessig sett med tett opp til 4000 besøkende. Fredag var også en god dag med 1500 besøkende.

Markens Grøde er en mat- og landbruksmesse som i fjor ble arrangert for 14. gang. Fjorårets messe ble arrangert i strålende solskinn og sensommervarme. På messens siste dag viste gradestokken 27 grader i skyggen.

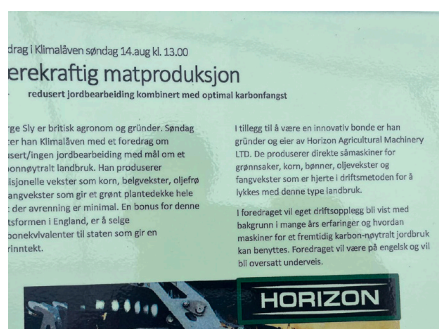

Foto: Et variert program sikret et godt oppmøte på Klimalåven 2022 & Markens Grøde.

ENERGIRÅDGIVNING TIL BORETTSLAG

Klima Østfold og kommunene i regionen tilbydde i midten av januar 2023 gratis klima- og energirådgivning til styret i boligselskap. Tilbudet besto av fysisk befaring med ingeniør og energirådgiver Knut Olav Knudsen, og var et begrenset tilbud.

Målet var å gi styret i borettslag og sameier objektive råd om hvordan de kan redusere energibruken og finne klimavennlige løsninger for boligselskapet sitt.

– Tilbudet er en del av Klima Østfold og kommunenes arbeid med klima og energi. Vi skal bidra til kunnskapsbygging og legge til rette for at boligeiere og boligselskap skal kunne ta klimavennlige valg, sier kommunikasjonsrådgiver i Klima Østfold, Martin Norderhaug.

I Østfold var satsningen fulltegnet.

KLIMAKONFERANSEN 2022

Over 150 ledere, politikere og ansatte i kommunene samlet seg på Klimakonferansen 2022.

Klima Viken valgte å rette søkelys på en rettfærdig omstilling til et lavutslippssamfunn foran omtrent 150 deltakere fra kommunene og andre organisasjoner i hele Viken på Klimakonferansen 2022. Konferansen ble i år avholdt i Drammen sentrum.

FN har meldt om kode rød for klima og arrangementet samlet ledere, politikere og ansatte i kommunene for å få til et felles løft for klima. Kommunene, fylkeskommunen og staten må alle bidra for at vi i felleskap skal nå klimamålene. Programmet inneholdt foredrag fra blant annet forskningsprosjektet INCLUDE, fylkesråd for plan, klima og miljø i Viken fylkeskommune, Annette Lindahl Raakil, Miljødirektoratet, CICERO og KS.

Utover dagen kunne deltakerne velge mellom tre forskjellige studieturer i Drammensområdet. Blant annet besøk på Fjell skole og GeoThermos, og LINDUM biogassanlegg.

Sertifisert som miljøfyrtårn

«Klimakonferansen» er fra og med i år Miljøfyrtårn-sertifisert. Dette er den første konferansen i regi av Viken fylkeskommune som er miljøsertifisert og setter standarden for kommende arrangementer.

Som Miljøfyrtårn tar Klimakonferansen aktivt miljøansvar og bidrar til grønn omstilling. Miljøfyrtårn-sertifikatet til Klimakonferanse 2022 er gyldig i tre år.

Den andre dagen av konferansen besto av fire forskjellige parallellsesjoner. Temaene var Anskaffelser i bygg, Klimakommunikasjon, Klimagassutslipp fra veitrafikk og infrastrukturbygging, Sirkulær økonomi, og Klimavennlig arealforvaltning.

FORPROSJEKT:

HVORDAN KAN DEPONIER REDUSERE UTSLIPPENE SINE?

I 2020 fikk Sarpsborg kommune, Halden kommune, MOVAR IKS og Klima Østfold klimasatsstøtte til et forprosjekt for å kartlegge deponigassutslipp ved tre deponier i Østfold og for å utarbeide tiltaksplaner for å redusere utslippene.

Høsten 2020 ble det etter gjennomført konkurranse inngått kontrakt med firmaet Force Technology. Det er et dansk konsultantselskap som har spesialisert seg på kvantifisering av diffuse utslipp fra deponi ved hjelp av sporgassmetode.

I løpet av dette prosjektet har det blitt kartlagt hvor mye gass som i dag lekker ut utenom oppsamlings-systemene, og det har blitt estimert gjenværende deponigasspotensial.

Som en avslutning til prosjektet arrangerte Klima Østfold i samarbeid med Sarpsborg kommune, Halden kommune og MOVAR IKS 27. oktober 2022 et webinar om deponigassutslipp ved de tre deponiene. Webina-ret varte rundt tre timer og over 80 personer deltok.

Klimakontakter i Viken, deponieiere og andre interessenter ble invitert til webinarret.

Prosjektets bakgrunn og historikk ble presentert av MOVAR. Videre holdt Miljødirektoratet et innlegg om hvordan Miljødirektoratet beregner deponigassutslipp.

Til slutt ble prosjektet og resultatet av målingene presentert av konsulent fra Force Technology.

KOMMUNIKASJON OG FORMIDLING 2022

I Klima Østfold jobber vi helhetlig med kommunikasjon. Det vil si at vi jobber målrettet for å sikre godt internt samarbeid, samtidig som vi henvender oss til befolkning og beslutningstakere ved bruk av forskjellige hjelpemidler.

Pressedekning

Vi er blitt nevnt 35 ganger i ordinære medier, 186 ganger i eksterne kilder.

Se et variert utvalg her (artiklene kan være publisert flere steder):

- Gratis klima- og energirådgivning til styret i borettslag og sameier (Flere medier)
- Nå arrangeres kurs for bønder om solenergi (Flere medier)
- Få gratis og uforpliktende rådgivning om energisparing i din bolig (Flere medier)
- Høye energipriser og klimamål (Flere medier)
- Får 14 millioner for å undersøke sirkulærøkonomi (FB/Demokraten)
- Tildelt klimaprisen (Halden Arbeiderblad)
- Indre Østfold fikk miljøpris (Smaalenene m.fler)
- Markerte klima-samarbeid (Flere kilder)
- Stor etterspørsel etter fossilfrie maskiner (Naturpress)
- – Det er førstemann til mølla (Demokraten)

Digitale kanaler:

Klima Østfold sin Facebook-side hadde per 31. desember 2022 1814 følgere, med en rekkevidde på ca. 4000 brukere i snitt per uke. Toppnivå i 2022 var en rekkevidde per post på 30 000 (sponset innlegg). Til sammen er 189 innlegg blitt publisert (inkludert samarbeidskanaler), med en total rekkevidde på ca 189 000. Videoene som vi har publisert i 2022 er sett på i ca 5000 minutter og av ca 12 000 Facebook-brukere. Videoer om maskinutlån og landbruk er de mest populære.

YouTube fungerer som landingsplattform for videoene vi publiserer. Til sammen inneholder kanalen i dag 220 videoer og har hatt 27 822 visninger i 2022. Vi bruker videopubliserings på YouTube til å dele video med eksterne aktører og på nettsider, mens trafikken og visninger i hovedsak blir generert via Facebook.

Twitter blir benyttet til små og korte oppdateringer fra arrangementer eller diskusjonspunkter. Twitter-kontoen til Klima Østfold har 747 følgere og har publisert 685 innlegg.

Instagram blir benyttet til korte oppdateringer fra Klima Østfold. Per 31. desember 2022 har vi publisert 67 innlegg på Instagram. Kontoen har 347 følgere.

Klimaostfold.no er samarbeidets nettside. Her publiserer vi artikler, arrangementsinformasjon og annet viktig innhold. I 2022 publiserte vi 36 nye egenproduserte artikler på nettsiden og 24 arrangementer. Besøktallene ligger på ca. 36 000 visninger per januar 2022. Nettsiden er under stadig utvikling og har blant annet fått undersider i form av prosjektene Klimasmart landbruk Viken og Klimarådgivning i anskaffelser. Vi forventer en jevn økning av besøkende i 2023 (basert på foreløpige tall).

Webinarserie bygg i tre:

Høsten 2022 arrangerte Klima Østfold i samarbeid med BYGG I TRE, Tre på Agder, Trebruk 014, The Bioeconomy Regions, Norwegian Wood Cluster og andre gode samarbeidspartnere en webinarserie om 'bygg i tre'. Denne webinar-serien har hatt spesielt fokus på klima, anskaffelser og rehabilitering av materialer.

Det første webinar i serien omhandlet hvor bra bygg i tre er for klima. Både private og offentlige byggeiere forventer at nye bygg skal være mer klimavennlige, eller skal vi kanskje si mindre klimabelastende, enn eksisterende bygg. Produsenter, entreprenører, og alle i byggebransjen må derfor forstå hva et klimaregnskap er, hvordan det skal leses, og hva man kan bruke det til. I dette webinar så vi nærmere på klimaregnskap og bruken spesielt knyttet til bygg i tre. Vi fikk en innføring i de viktigste elementene i et klimaregnskap og hva som kan være spesielt fordelaktig eller utfordrende knyttet til trebygg.

Det andre webinar i serien handlet om selve anskaffelsen av materialene for bygg i tre. I dette webinar så vi nærmere på det å inkludere trebyggeri i anskaffelser.

Det ble presentert en liten oversikt fra et forprosjekt utført av Ruralis, som ga rammene for hvordan kommuner kan få inn tre, og også lokale verdikjeder, i offentlige anskaffelser. Elverum kommune og Aurskog-Høland kommune ga innblikk i sine praktiske erfaring med å anskaffe trebyggeri – hvilke tiltak de har gjort, hvilke utfordringer de har møtt, og ikke minst, hvilke muligheter de har sett.

I det siste webinarer i serien så vi nærmere på ombruk av tre. Vi fikk høre fra Kristine Nore i Omtre angående gjenbruk av tre. I tillegg så vi på Nedre Sem gård i Asker som er et eksempel på at ombruk av tre går an, og Tor Flesseberg i Veidekke fortalte mer om både hvordan det går an og utfordringene man har støtt på. Til slutt ga Halldor G. Halldorsson et innblikk i hvordan EON Element har jobbet med å industrialisere trebyggeri og lagt til rette for elementer som ikke bare gjør det enklere å bygge hus i tre, men også enklere å bruke materialene om igjen.

Webinar

I løpet av året ble de fleste arrangementer som ble avholdt fysisk også produsert digitalt. Webinarer ble streamet ut til målgruppene gjennom både Microsoft Teams og ved bruk av andre løsninger.

Klima Østfold har også deltatt i planlegging av byggingen av mediastudio på fylkeshuset i Sarpsborg. Her vil nettverket kunne spille inn arrangementer og gjennomføre lydproduksjoner når det er klart til bruk.

KLIMAKONTAKTENE

Hver kommune har minst én hovedansvarlig i Klima Østfold-samarbeidet som kalles klimakontakt. Disse møter på fellessamlinger og deler informasjon og invitasjoner med sin organisasjon.

I løpet av 2022 var alle de ordinære klimakontaktmøtene fysisk. Vi har også hatt en del arbeidsmøter om klimabudsjett og utvikling av referansebaner for alle kommunene i Østfold som har vært digitale.

REGNSKAP 2022

Driftsregnskap 2022

	Budsjett Drift 2022	Regnskap 2022
Saldo/overført januar¹	538 463	538 463
Finansiering		
Bidrag fra kommunene	870 000	870 000
Bidrag fra fylkeskommunen	870 000	870 000
Klimasats nettverkstøtte ²	300 000	325 000
Total	2 578 463	2 603 463
Utgifter		
Lønn og lønnskostnader	1 180 000	-1 082 371
Reise- og oppholdsutgifter	55 000	-17 703
Arrangere og delta på møter og konferanser. Kompetanseheving.	150 000	-50 234
Kommunikasjon og profilering	15 000	-14 753
Konsulentoppdrag for kunnskapsinnhenting, effektberegninger, kommunikasjon, administrativ bistand m.m. ³	673 463	-822 337
Abo. på energikalkulator for bolig og evt. andre lisenser	150 000	-23 266
Felles medlemskap i Klimapartnere Viken	100 000	-100 000
Egeninnsats i prosjekter	250 000	0
Div. forbruksmateriell m.m.	5 000	0
Total	2 578 463	-2 110 662
Balanse	0	492 801

Merknader til regnskap 2022:

1. 445 663 kr har blitt overført fra fjorårets driftsregnskap. 92 800 kr har blitt overført fra et avlyst prosjekt (var tidligere midler i prosjektet "kartlegging av klimagammeldagse reguleringsplaner"). Totalt 538 463 kr overført.
2. I budsjettet for 2022 var det satt av at Klima Østfold skulle få klimasats-nettverkstøtte verdt 25 000 kr for hver deltaker-kommune. På grunn av en glipp ble det ført opp 25 000 kr mindre i budsjettet enn det som Klima Østfold egentlig fikk.
3. Mesteparten av det som har blitt brukt i denne posten har gått til bestillingen av referansebaner for alle kommunene i Klima Østfold.

Klima Østfold-prosjekter

Med stadig økende antall prosjekter, hvorav mange som går over flere år, rapporterer vi nå på hvert enkelt prosjekt og for hvert prosjekts fulle prosjektperiode. Disse midlene er bundet til prosjektenes aktiviteter og formål. Dette gjøres for prosjektene der Klima Østfold og kommunene er de eneste prosjektdeltakerne. Her vises kun egeninnsats i form av penger, i tillegg kommer en stor egeninnsats i form av timer.

Klima Østfold-prosjekter 2022

	Budsjett 2022	Regnskap 2022
Klimasmarte folk og firmaer. (2019-2023)		
Ekstern finansiering - hele perioden. Fylkeskommunen og Klimapartnere Ø	1 150 000	1 150 000
Finansiering Klima Østfold - hele perioden	600 000	600 000
Balanse 31.12.2021:	1 372 766	1 372 766
Utgifter i 2022:	-686 383	-124 000
Balanse 31.12.2022:	686 383	1 496 766
Energi- og klimaplaner, oppfølging av planer i kommunene og regionalt (2017-2023), inkludert klimabudsjetter i kommuner		
Ekstern finansiering - hele perioden. Statsforvalteren og fylkeskommunen.	1 700 000	1 700 000
Balanse 31.12.2021:	192 431	192 431
Utgifter i 2022:	-192 431	0
Balanse 31.12.2022:	0	192 431
Klimasmarte løsninger, oppfølging av klimaplaner m. næringsliv og andre (2020-2023)		
Ekstern finansiering - hele perioden. Fylkeskommunen	1 000 000	1 000 000
Balanse 31.12.2021:	880 000	880 000
Utgifter i 2022:	-500 000	0
Balanse 31.12.2022:	380 000	880 000
Budsjettet samlet saldo, alle prosjektkontoer, 31.12.2022	1 066 383	2 569 197

Tilleggsfinansiering

For prosjekter der Klima Østfold er én av flere deltakere er det ikke hensiktsmessig å regnskaps-rapportere isolert på Klima Østfold-kommunene. Her viser vi andel av ekstern finansiering som vi estimerer har gått til aktiviteter relatert til Klima Østfold i disse prosjektene.

Prosjekt	Estimert andel tilfalt Klima Østfold i 2022
Klimaprojektet Pentahelix	200 000
Biogass i Nedre Glomma og omegn	700 000
Fossilfri 2030 (Interreg, Bypakke Nedre Glomma, m. fler)	200 000
Utlån av Fossilfrie maskiner (Klimasats)	400 000
Klimasmart landbruk 3.0 (Klimasats og Interreg)	600 000
Klimarådgivning i anskaffelser (Klimasats)	1 700 000
Sirkulærøkonomiprosjekter	300 000
Totalt	4 100 000

Oversikt kommunebidrag 2022

Kommune	Innbyggertall Januar 2022, SSB	Bidrag, kr
Aremark kommune	1 326	31 000
Fredrikstad kommune	84 414	173 000
Halden kommune	31 753	81 000
Hvaler kommune	4 767	31 000
Indre Østfold kommune	46 167	126 000
Marker kommune	3 633	31 000
Moss kommune	51 013	126 000
Rakkestad kommune	8 370	38 000
Råde kommune	8 543	38 000
Sarpsborg kommune	58 900	126 000
Skiptvet kommune	3 879	31 000
Våler kommune	5 969	38 000
	Sum:	870 000

Medlemsbidrag etter trappetrinnsmodell fra 2020:	
Innbyggertall	Beløp, kroner
<5500	31 000
5501-9999	38 000
10-34999	81 000
35000-59999	126 000
60000>	173 000

PROSJEKTUTVIKLING OG SØKNADSUTTELLING

En av de viktigste funksjonene til Klima Østfold-samarbeidet, er å få inn midler til klimaarbeid i regionen gjennom ulike former for prosjektstøtte. Her er en oversikt over søknadsutvikling og -uttelling i 2022. Noen av disse prosjektene vil gå over flere år, og vi gjennomfører samtidig prosjekter vi tidligere har fått tilsagn om.

Klimasats:

- Nettsøknadsstøtte til Klima Østfold: 325 000 kr. Det er utviklet tre felles prosjekter i Viken-regionen. Klimasmart landbruk er blitt utvidet til å inkludere mat, og har fått støtte til å jobbe i tre nye år. I tillegg til 3,5 millioner NOK i støtte fra Klimasats har fylkeskommunen satt av 3 millioner til å gjennomføre dette prosjektet. Klima Østfolds andel av dette utgjør rundt 2 millioner fordelt over 3 år. Det er utviklet en felles satsing på bildeling, med en prosjektleder som skal bistå interesserte kommuner. Denne satsingen har fått innvilget 2,5 millioner fra Klimasats og 1,5 millioner fra fylkeskommunen. Klima Østfolds andel av prosjektet vil avhenge av hvor mange Østfold-kommuner som kobler seg på prosjektet. Prosjektet Klimarådgiving for anskaffelser avsluttes i 2023.

Til erstatning er det utviklet en satsing på rådgiving for bygg og anleggsnæringen, slik at de raskere kan fase ut fossil energi og andre ikke-fornybare innsatsfaktorer. Dette prosjektet mottok 3,5 millioner i støtte fra Klimasats, og 3 millioner fra fylkeskommunen. Klima Østfolds andel av midlene vil avhenge av kommunal aktivitet, men estimeres til 2 millioner fordelt på de neste tre årene. Østfoldkommuner utløste nesten 9 millioner kroner fra Klimasats i tillegg til midlene nevnt over.

Av internasjonale satsinger vil vi særskilt trekke fram Horisont Europa-prosjektet Treasure som ble innvilget våren 2022. Både fylkeskommunen og Fredrikstad kommune har viktige roller og betydelige budsjetter. Prosjektet skal bidra til omlegging til sirkulærøkonomi, med særlig fokus på plastikk, batterier, og biobaserte materialer. I Østfold vil vi ha et særlig ansvar for medvirkning med innbyggere, næringsliv, frivillige, etc. Det er arbeidet videre med flere internasjonale satsinger på energi og transport, og man ser på mulighetene for å etablere samarbeid knyttet til både mat og reiseliv, og barn og unge. Her lykkes man ikke å få innvilget prosjektmidler i 2022, men det jobbes videre med flere ulike prosjektskisser.

SAMARBEID MED ANDRE

Samarbeid og partnerskap:

- Klimapartnere Viken: Klima Østfold er samarbeidspartner, Karoline Fjeldstad fra Klima Østfolds arbeidsutvalg er styremedlem, Atle Ottesen er vara for Fjeldstad.
- Klima Viken: Koordinator for Klima Østfold, Frida Elstad, deltar i arbeidsgruppen til Klima Viken. Nestleder i Klima Østfolds arbeidsutvalg, Atle Ottesen, deltar i styringsgruppen til Klima Viken.
- Biogass Oslofjord-samarbeidet: Gjennom klimaavdelingen i Viken fylkeskommune holder de to nettverkene/ samarbeidene seg oppdatert på hverandres arbeid.
- Andre klimanettverk i landet: Samarbeid med Folloregionen gjennom Fossilfri 2030-prosjektet og tilbud gjennom PentaHelix-prosjektet.

Arbeidsgrupper og utviklingsarbeid:

- Miljødirektoratets arbeidsgruppe for kommunalt klimagassregnskap: Klima Østfolds koordinator og Fredrikstad kommunes klimarådgiver deltar i arbeidsgruppen. Den fungerer som en referansegruppe for stadig forbedring av kommunefordelt klimagassregnskap, som årlig publiseres av Miljødirektoratet.
- Koordinator for Klima Østfold har vært koblet på Moss kommune, som deltar som én av 12 kommuner/ fylkeskommuner i KS sitt Kortreist Kvalitet-nettverk. Nettverket arbeider med kommunen som endringsaktør i omstillingen til lavutslippssamfunnet. Viken f.k. er også med. www.kortreistkvalitet.no

Internasjonale samarbeid og prosjekter:

- Interreg Sverige-Norge-prosjektet Fossilfri 2030: Prosjektet har også, i samarbeid med prosjektet Test av fossilfrie maskiner og kjøretøy, gitt en rekke kommuner muligheten til å teste ut et fossilfritt kjøretøy eller en fossilfri maskin.
- PentaHelix: PentaHelix-prosjektet tar sikte på å gi lokale og regionale myndigheter mulighet til å finne innovative og kostnadseffektive tilnærminger for å utvikle, finansiere, implementere og forbedre bærekraftige energi- og klimahandlingsplaner som bidrar til å nå nasjonale og europeiske klima- og energimål og politikk.
- Enchant: Horisont-prosjektet Enchant fokuserer på nødvendige kutt i energibruk og CO2-utslipp, og hvordan man kan benytte seg av atferdsvitenskap og intervensjoner for å påvirke forskjellige målgrupper. Prosjektet har partnere fra seks forskjellige europeiske land. Klima Østfold bistår med kommunikasjon sammen med brukerpartner Viken fylkeskommune.

- Include: Forskningscenteret Include skal frembringe kunnskap om hvordan vi kan realisere et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn, gjennom inkluderende prosesser og nært samarbeid mellom forskning og offentlig, privat og frivillig sektor. Klima Østfold bistår med videreformidling av informasjon og kommunikasjonsbistand ved behov.
- Skritt mot klimanøytralt landbruk: I Interreg-ØKS-prosjektet Skritt mot klimanøytralt landbruk samarbeider vi med relevante aktører fra Sverige og Danmark. I prosjektet skal landbruksskolene i Norge, Sverige og Danmark sammen utvikle spennende og nyvinnende undervisningsopplegg, teste ulike simulatorer og utforske økt karbonbinding gjennom bruk av biokull. Samtidig betyr prosjektmidlene at enda flere gårder i Viken vil få tilbud om rådgivning og konkrete tips om klimasmarte løsninger. En viktig del av prosjektet blir overgangen fra diesel til fossilfritt drivstoff, for traktorer og andre arbeidsmaskiner samt korntørkere.

Annet:

- Pedalen/Kirkens bymisjon om sykkeltiltak.
- Inspira - Klimakunnskap - opplegg for vg/u-skoler gjennom prosjektet Klimasmart landbruk.
- Innkjøpsavdelingen ved Viken fylkeskommune: Samarbeid om Klimasats-innkjøpsprosjektet.
- Håpets katedral: Klima Østfolds sekretariat deler informasjon om deres arrangementer.

